

כך מסלקים את המוקשים הכספיים

חולקים עתיד

חושבים על חיים משותפים? הסכם ממון יכול להסדיר את חלוקת הרכוש במקרה של פרידה. **כלכליסט** מגיש: מה צריך לכלול ההסכם, כיצד מאשרים אותו ומתי ניתן לבטלו

צמרת פרנט ורימונה פרקש

שם אחד מבני הזוג, למשל רישום בטא-נו, הנכס הזה נחשב שלו ונשאר שלו גם במקרה של גירושים. "הבעיה היא שכדי להוציא את החוק לפועל צריך היה להתגרש או למות. החל ב-2009 החוק תוקן ואפשר לממשו גם בלי להגיע למצב של גירושים או מוות. אולם עדיין החוק לא חל על מי שלמשל בחרו לחיות ביחד כזוג ונחשבים ידועים בציבור. על אלה חלה עדיין הלכת השיתוף", אומרת רוזנבלום.

הסכם ממון הוא הסכם בכתב הנחתם בין בני זוג אם בכוונתם להינשא ואם לאו. ההסכם מסדיר ביניהם את כל ענייני הרכוש והוא רלבנטי במקרה של פרידה. עריכת הסכם כזה אמורה למנוע את המחלוקות שעשויות לצוץ במקרה של קרע בין בני הזוג. אלא שבישראל הסכם ממון עדיין אינו מקובל בנישואים ראשונים, בניגוד למדינות אירופיות כמו צרפת, למשל, שבה לא מתחילים את ההכנות להתונה בלי לחתום תחילה על הסכם ממון. "בני ישראל עדיין רבים רואים בהסכם שכזה הסכם טרום גירושים במקום להתייחס אליו ככונה חיים ובונה עתיד שמאפשר לסלק מראש את כל המוקשים והדאגות בראשית הדרך. לכן להפך, צריך לראות בהסכם שכזה את הדבר הכי רציני", אומרת עו"ד אירית רוזנבלום, מנכ"לית ארגון משפחה חדשה.

תפקידו של ההסכם

הסכם ממון אמור להתוות את הדרך שבה בני הזוג מבקשים להתייחס לרשות. "מטרת ההסכם היא לקבוע את ההסדר הרכושי שלפיו יתנהלו בני הזוג עם פירודם, ולא להחיל עליהם את ההסדר הקבוע בחוק", אומרת עו"ד מתת פלסנר, המתמחה בדיני משפחה. לדבריה, "אם בני זוג חתמו על הסכם ממון, הרי שהוראות ההסכם נזכרות על הכתוב בחוק יחסי ממון, והצדדים רשאים ליצור מערכת של עקרונות בדבר יחסיהם הרכשיים והכספיים, כפי רצונם".

מה אומר החוק

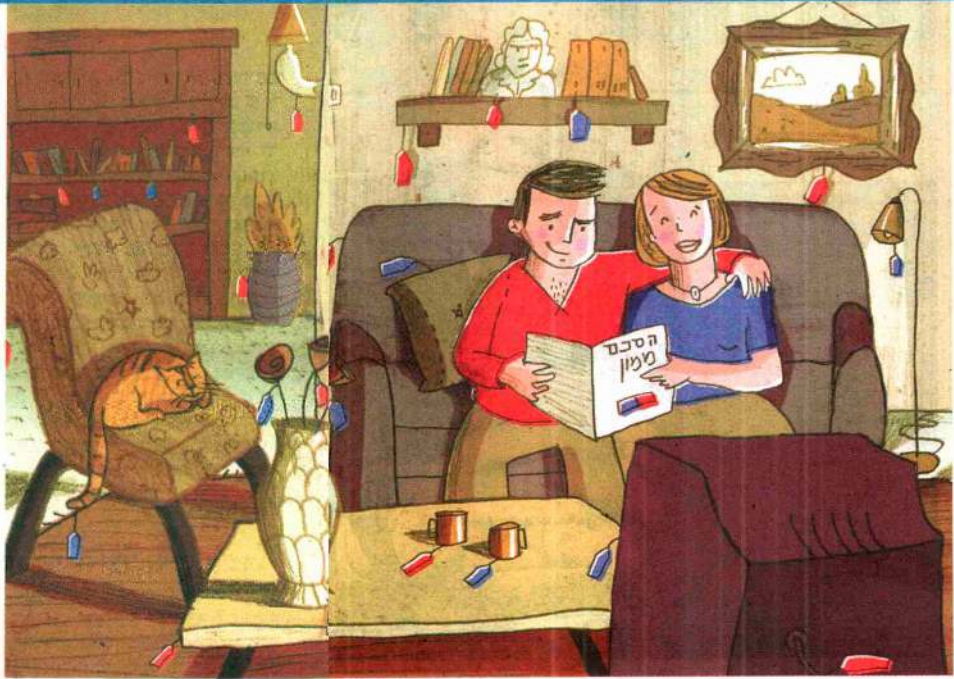
חוק יחסי ממון בין בני זוג נכנס לתוקף בינואר 1974. "עד אז כל מי שהיה נשוי חל עליו הסדר שנקרא הלכת השיתוף. פירושו של דבר שהיחסים בין בני הזוג הם יחסים מאוזנים, שוויוניים, שאינם משקפים את הרישום בפועל של הנכסים שלהם. כלומר, גם אם למישהו היה רישום בטאנו של דירה, רכב או כל נכס אחר, במקרה של פרידה או גירוי שים החלוקה היתה צריכה להיות שווה בשווה", מסבירה רוזנבלום. החל בינואר 1974 השתנה ההסדר ומי שנישא מאז חל עליו הסדר שנקרא איוון משאבים, המתייחס לנכסים של בני הזוג. הסדר זה קובע שאם רכוש מסוים רשום על

השפעת אופי הקשר

בדרך כלל מי שחתום על הסכם ממון הוא זוג הנחשב ידוע בציבור, זוגות חד מיניים או זוגות נשואים.

1. ידועים בציבור: מבחינת החוק מי שחיים יחד ומנהלים יחד משק בית משותף ולמהות הקשר ביניהם יש יסודות כלכליים ורגשיים, נחשבים ידועים בציבור. בישראל ידועים בציבור עדיין נחשבים כמי שחל עליהם עקרון השיתוף. לכן אם זוג חי יחד כידוע בציבור ולאחד מבני הזוג יש נכס או רכוש שהוא לא מעוניין לחלוק בו במקרה של

איור: שחר קובץ

כיצד ניתן לבטל הסכם ממון?

הסכם ממון שאושר בבית משפט מהווה פסק דין לכל דבר, לפיכך ניתן לבטלו רק באמצעות פנייה לבית משפט, בנימוקים הבאים:

1. חוסר תום לב של אחד הצדדים בעת החתימה
2. מרמה, טעות או הטעיה
3. עושה, ניצול של מצוקה, חולשה פיזית או שכלית
4. תנאי חחה גרועים במידה בלתי סבירה

בהסכם הממון, פנסיות וקרנות השתלמות: כאשר מדובר בקרן פנסיה ניתן לקבוע בהסכם הממון איך תחולק בין בני הזוג הקצבה הפנסיונית לאחר הפרישה. עם זאת, במקרה של פטירת בעל קרן הפנסיה הקצבה החודשית תעבור לרשות בת הזוג כמחויב בחוק. כלומר, קרן הפנסיה אינה מחויבת להסכם הממון. בביטוחי מנהלים קיימים מוטבים, לכן הכסף לא מתחלק במקרה של גירושין או פטירה אלא אם כן בן הזוג כתוב כמוטב בפרויסה. בעוד שפנסיה מקבלים רק בגיל פרישה, קרן השתלמות ניתן למשוך כל שש שנים. חשוב שההחלטה למי שייכים כספי קרן ההשתלמות תהיה רשומה בהסכם.

שוק ההון: מי שברשותו כסף שמור שקע בשוק ההון ירשום את הונו נכון ליום חתימת ההסכם. מובן שההתייחסות לכסף תהיה ביחס לערך שלו ביום פירוק הווגיות או הנישואים ותשמור רק על זכויות הבעלות ולא על ערך הכסף. ההמלצה היא לציין במפורש, ובמקרים מסוימים לצרף ראייה לקיומם להסכם עצמו, כמו תרפים חשבוני בנק או הכתה אחרת.

ביטוחים: ביטוחי בריאות, חיים, ירידה וכדומה אמורים להעניק פיצוי במצבים מסוימים. כדאי לקבוע מי יהיה זכאי לקבל אותם ובאילו תנאים. גנים בהסכמים מצבים של חידוק של אחד הצדדים כעקבות מחלה או תאונה, מה קורה במצבים פיזיולוגיים שונים, למשל אם בני הזוג לא מסוגלים להביא ילדים יחד, או במקרה שאחד הצדדים חוזר תשובה. "אני דווקא לא תומכת בירידה מראש לפרטים הכי קטנים אפשר תמיד להשלים פרטים בהמשך כאשר יודעים ומכירים טוב יותר את מהות הקשר. בכל מקרה, בהסכם ממון דינמי כל שינוי מחייב אישור של בית משפט", אומרת רוזנבלום.

ילדים: התייחסות לסעיף זה שכוחה במיוחד כשמדובר בפרק ב' שמעורבים בו גם ילדים לא משותפים. במקרה כזה על הגבר יש גם מטלה כלכלית המגולמת באמצעות תשלום רמי מוזנות שגורעים מההכנסה החודשית המשוי תפת. חשוב להבטיח שהחובה הזאת לא תיפול על בן הזוג שלא קשור לזה, או לפחות להתייחס לנושא. כדאי לרדת בהקשר זה שאם אדם שחתם על הסכם ממון נפטר, יורשיו לא חייבים בהסכם הירידים החתומים עליו. "ההמלצה שלי היא להוסיף צוואה על הסכם הממון, ואותה ניתן לשנות בכל עת כתנאי משלים להסכם", אומרת רוזנבלום.

קביעת מועד חלוקת הרכוש: מומי לך להתתייחס בהסכם ממון למועדי ודרך חלוקת הרכוש המשותף. למשל, לקי בוע את מועד מכירת הדירה ואת אופן המכירה וחלוקת התמורה. כמו כן, אם הדירה שייכת רק לאחד מבני הזוג, מומלץ לציין בהסכם את מועד עזיבת הדירה של בן הזוג השני.

tzameret.pernat@calcalist.co.il
rimona.farkash@calcalist.co.il

– מי נושא בהם כיום ומי יישא בהם בעתיד ובאילו מצבים. **הוצאות:** יש כאלה שבזוהרים לפרט בהסכם הממון גם איך הם יישאו בהוצאות החיים המשותפים, החל בניהול כלכלת הבית וכלה בניהול חשבונות הבנק. **הכנסות:** יש המפרטים לאן נכנסת המשכורת ולאן ייכנסו הכנסות נוספות המגיעות לאחד מבני הזוג או לשניהם כחווה ובעתיד.

ממון שיצטבר בעתיד: רבים מכי נסים התייחסות לירושות, מתנות, פרסים וזכויות שניתנו כעבר או כחווה או שצפויות להתקבל בעתיד. ההסכם אמור להגדיר את היחס בנוגע לסכמי מים אלה במקרה של פרידה. "אנשים רבים אינם מודעים לכך שברגע שהם נתנו מתנות ולא קבעו איזושהי תתי ניה לכך, כאילו הם ויתרו עליה מרגע

נכס או רכוש: הגדרה של עלות הנכס או הרכוש, הבעלות על הנכס וקי ביעה מה יקרה איתו במקרה של פרידה. אף שרירה שנרכשה לפני הנישואים אינה חלק מהרכוש המשותף לפי חוק יחסי ממון, קיימת פסיקה נרחבת המי קנה זכויות בדירה לבן זוג שהתגררה בה שנים ארוכות, במיוחד אם הושקעו בדי רה כספים משותפים או שולמה משכנתה במשותף. "לכן", אומרת עו"ד רות דיין וולפנר, המתמחה בדניני משפחה, "כאשר בני זוג מתגררים בדירה השייכת לאחד מהם לפני הנישואים, הסכם הממון צריך להתייחס ספציפית לדירה זו, ואף לאפ שרות של שיפוצים שיערכו בה רבות השנים מכספים משותפים, או תשלום משכנתה על דירה זו".

חובות ומשכנתאות: בהסכם שכזה יכולה להיות התייחסות למשכנתה או לחובות קיימים או לחובות עתידיים

פרידה, מומלץ שיעשה הסכם ממון. איך מאשרים את ההסכם: כדי שלהי סכם יהיה תוקף צריך לדאוג שישאר אותו נוטריון או רשם נישואים (אם מדובר בוג שעדיין לא נשוא אך מתכוון לעשות זאת) או בית משפט. כדאי לרדת: "אם מדובר בוג שחי כידוע בציבור ומתכנן להינשא בעתיד, חשוב להכניס בהסכם הממון סעיף שהי סכם זה תקף גם אם בני הזוג יינשאו", אומרת רוזנבלום.

2. **זוג נשוי:** החוק כיום מתייחס לכל רכוש שרשום על שמו של אחד מבני הזוג ככזה שישאר בבעלותו גם במקרה של גירושין. במקרים שבהם בן הזוג מעוניין לשנות את הזכויות על הנכס שבבעלותו הוא יכול להגדיר זאת בהסכם הממון. איך מאשרים את ההסכם: זוג נשוי חייב לעבור בבית משפט לענייני משפחה כדי לאשר את ההסכם הממון, אחרת אין לו תוקף.

כדאי לרדת: כאשר מדובר בוג נשוי, גם אם קיים הסכם ממון, כל שינוי שרצויים לערוך בהסכם זה מחייב אישור של בית משפט. 3. **זוגות חרימיניים:** כיום אין הסדרים בחוק בנוגע לזוגות אלה, לכן קיימת חשיבות רבה לחתימה על הסכם ממון שבו במקרה של פירוק הווגיות חוזה כתוב יכול להגן על כל אחד מהצי דרים.

איך מאשרים את ההסכם: במקרה זה מספיק הסכם כתוב בין הצדדים, ואין חובה לאשרו בבית משפט. כדאי לרדת: אם לא נחתם הסכם ממון, חלוקת הרכוש במקרה של פרידה נתונה לפרשנויות שונות של בתי המשפט.

מבנה הסכם הממון

הסכם הממון בנוי משורה של התי ניות ויכול לכלול אין ספור סעיפים, הכל בהתאם לרצונות והשקפת העולם של בני הזוג. קיימים גם הסכמים מררי רגים שקובעים את השינויים שיחולו במשך השנים בהתאם למידות רצינות הקשר. הסעיפים המרכזיים שנותנים עליהם את הדעת בהסכמי ממון:

צילום: צביקה טישלר

עו"ד רות דיין וולפנר: "כשבני זוג מתגררים בדירה השייכת לאחד מהם לפני הנישואים, ההסכם צריך להתייחס גם לשיפוצים"

עו"ד מתת פלסנר: "אם בני זוג חתמו על הסכם ממון, הרי שהוראות ההסכם גוברות על הכתוב בחוק יחסי ממון"

עו"ד אירית רוזנבלום: "בארץ רבים עדיין רואים בהסכם זה הסכם טרום גירושין אבל הוא דווקא הדבר הכי רומנטי"